

WHEN GENDER RESEARCH BECOMES A THREAT TO GENDER EQUALITY

A Discourse Analysis of an Opinion Piece

SIV FAHLGREN & ANGELIKA SJÖSTEDT LANDÉN

Keywords

Anti-feminism, opinion piece, discourse analysis, gender equality, gender studies, heteronormative, neoliberal market discourse, theory of science

Summary

In this article, we study a current phenomenon where gender studies comes to be formulated as a threat to gender equality. In order to deconstruct how such an argument is discursively constructed, we analyse an opinion piece, published in the Swedish paper Göteborgs-Posten in April 2012 by Professor Bo Rothstein. He writes that the government in its efforts to focus on gender equality has invested significant resources in gender research in Sweden. This is on the one hand described as an admirable initiative because the living conditions in the world would be improved by greater equality. The problem is, however, said to be that gender research is no longer working on gender issues - but rather discourages it. On that basis, the author argues that government funding to gender studies should be abolished because it has 'taken away from increasing gender equality'. The purpose of our study is to investigate what is discursively normalised, what is implied or taken for granted, and what is simultaneously silenced or hidden in the reasoning that comes to fore in the opinion piece. In such context, we consider the opinion piece to be a specific example in which to analyse the discursive elements that enable reasoning where gender studies is portrayed as a threat to gender equality. The opinion piece, constitutes a form of writing that possibly makes such rhetoric credible in today's debate marked by the development of anti-feminist and racist movements. The analysis shows that the articulation of gender studies as a threat to gender equality builds on the normalisation of a quantitative and heteronormative view of how gender equality is achieved as well as on a reduction of the complexity of gender research and researchers.

Siv Fahlgren och Angelika Sjöstedt Landén undersöker hur det diskursivt är möjligt att positionera genusvetenskap som ett hot mot jämställdhet. I artikeln diskuteras nödvändigheten av en feministiskt underbyggd ambivalens i en samhällsdebatt där en "normaliserad jämställdhetsdiskurs" och antifeminism finner stöd i och draghjälp av varandra: i en "värld fylld av fundamentalism kan förmågan till ambivalens bli revolutionär".

NÄR GENUSFORSKNINGEN BLIR ETT HOT MOT JÄMSTÄLLDHETEN

En diskursanalys av en debattartikel

SIV FAHLGREN & ANGELIKA SJÖSTEDT LANDÉN

I en debattartikel som publicerades i Göteborgs-Posten i april 2012 skriver professor Bo Rothstein att regeringen i sin strävan för jämställdhet i största välmening har satsat betydande medel på genusforskning i Sverige. Detta beskrivs som ett lovvärt initiativ, då levnadsvillkoren i världens länder skulle förbättras genom ökad jämställdhet. Problemet uppges dock vara att genusforskningen inte längre verkar för jämställdhet "mellan kategorierna 'män' och 'kvinnor'" – utan snarare motverkar den genom en "genusteori" som avfärdar kategorierna "män" och "kvinnor". Utifrån en "huvudidé att kön inte är något biologiskt bestämt utan något som är 'socialt konstruerat' laborerar man numera med många olika sexuella och könsmässiga identiteter – jag tror det numera är närmare dussinnet" skriver Rothstein (2012). Författaren argumenterar för att statliga anslag till "genusforskningen" bör avskaffas på grund av att genusforskningen genom denna genusteori "tar avstånd från ökad jämställdhet" (Rothstein 2012).

I denna text betraktar vi debattartikeln som ett exempel för att analysera vilka diskurser som bygger upp en position från vilken genusforskning ses som ett hot mot jämställdhet. Vi intresserar oss för vad som möjliggör debattartikelns argument

och eventuellt också gör en sådan retorik trovärdig i dagens debatt. Syftet med vår studie är således att undersöka vad som underförstås eller tas för givet, eller med andra ord vad som diskursivt normaliseras – och vad som samtidigt i och genom detta tystas eller döljs i det resonemang som förs fram i debattartikeln. Centralt blir också att diskutera implikationerna i termer av vilka diskurser och diskursiva praktiker en sådan hotbild understödjer och vilka diskursiva element som samverkar och görs till det normala. Vi vill således inte bara problematisera vad som normaliseras utan också visa *hur* detta görs och vad som gör det *möjligt* – samt vad detta i förlängningen implicerar och/eller *gör* (jämför Fahlgren 1999, 2009; Rätzkel 2007).

Diskursanalytiska utgångspunkter

Som lärare och forskare i genusvetenskap ingår vi själva i berättelserna om, och tolkning av, svensk genusforskning. Vi är själva delaktiga i en genusvetenskaplig kontext som vi både påverkas av och påverkar. Detta kan betraktas både som en möjlighet och svårighet för den analys vi gör här (jämför Daudi 1990). Vi menar dock att Rothsteins text kan sättas in i ett vidare sammanhang med hjälp av en diskursanalytisk läsning som bottenar i en medvetenhet om den position vi läser från (se till exempel Fahlgren 1999, 2009; Howarth 2000). Vår läsning inifrån genusvetenskapen gör det möjligt för oss att diskutera och utmana de förgivettaganden och föreställningar om genusvetenskap som förekommer i det material vi analyserar. Vår avsikt med artikeln är inte främst att gå i försvar för genusforskningen,

det har Alnebratt och Rönnblom (2012) redan gjort. De beskriver bland annat i sitt svar hur den analytiska och teoretiska utvecklingen inom genusvetenskapen bidragit till att komplicera förståelsen av genus genom att undersöka relationen mellan genus och andra maktordningar som rör exempelvis klass, etnicitet och sexualitet. Att genusforskare på detta sätt problematiserat ”genus” menar de inte är konstigare än att andra forskningsfält diskuterar centrala begrepp, som exempelvis statsvetare gör med begreppet ”politik”. Att problematisera begrepp utgör snarare en förutsättning för kritisk forskning. Genusforskning är med andra ord ett fält som, tvärt emot vad som uppges i debattartikeln, inte utgår ifrån en genusteori utan snarare utgörs av ett brett spektrum av teorier och analytiska ansatser (Alnebratt och Rönnblom 2012).

Vi menar att det som gör Rothsteins debattinlägg intressant att analysera är hur de argument som förs fram gjorts möjliga i ett visst tidsligt och rumsligt sammanhang. Ur ett diskursanalytiskt perspektiv är inte texter eller andra utsagor isolerade enheter i ett myller av andra texter, utan ingår i diskurser, meningssammanhang. Detta innebär att vår text innefattar en analys av “the way in which political forces and social actors construct meanings within incomplete and undecidable social structures” (Howarth 2000: 129). En sådan utgångspunkt lämpar sig väl för en studie som utgår från en enda text som sitt primära material, men det ställer samtidigt krav på att inte låta debattartikeln stå för sig själv. Istället blir den en portal in till att undersöka de sociala strukturer

som försöker hegemonisera en viss förståelse av ett fenomen (jämför Howarth 2000: 129). Utifrån detta synsätt kan vi betrakta Rothsteins artikel som en del av ett socialt fenomen, det vill säga hur genusvetenskap kan positioneras som ett hot mot jämställdhet.

I vår läsning av debattartikeln går vi vidare med att diskutera hur en framställning av genusforskning som ett hot specifikt mot jämställdhet kan stärkas genom att länkas in i flera olika diskurser. De teoretiska antaganden som vi tar med oss in i analysen är att en diskurs som får särskilt stort fäste kan marginalisera, osynliggöra eller mystifiera andra möjliga utsagor och förklaringar av ett visst fenomen, det vill säga den normaliseras (se till exempel Fahlgren et al 2011). Innebörden i det som normaliseras kan sedan glida från att framstå som det normala i betydelsen ”det vanliga”, till det normala i betydelsen ”det rätta”, ett ideal att eftersträva, samtidigt som dess ton av objektivitet och värderingsfrihet gör det användbart i ideologiska sammanhang (Hacking 1990). I en sådan normaliseringsprocess skapas inkluderingar (vi) samtidigt som andra innebörder, praktiker och grupper av människor (”de andra”) exkluderas. Så produceras både privilegierade och exkluderade positioner i en och samma process, varför normaliseringsprocesser alltid kan diskuteras inom ramen för maktordnande strukturer (Foucault 1990; Pease 2012).

Det är också därför det är viktigt att kritiskt granska det som utger sig för att vara universaliserade sanningar och förgivettaganden. Normalisering kan å ena sidan framstå som en ofrånkomlig effekt av skapandet av gemensamma sociala värderingar. Den kan på så sätt uppfattas som neutral. Men å andra sidan sker alltid maktövning genom normaliseringsprocesser som gör skillnader normativa (Hacking 1990; Sandell 2001; Fahlgren et al 2011). För att utmana dessa processer behöver de först och främst göras tydliga och synliga (jämför Fahlgren och Sawyer 2011) så att nya diskussioner kan skapas och ta plats (Fahlgren 1999: 42). Liksom Jeff Hearn (1998: 808) menar vi att en sådan läsning kan destabilisera normaliseringsprocesser och därmed öppna för alternativa och kritiska läsningar också av andra liknande texter.

Med utgångspunkt i den övergripande problemformuleringen om hur genusforskning kan framställas som ett hot mot jämställdhet kommer vi att diskutera följande frågor:

- Vilka grundläggande antaganden om genusforskning förutsätts?
- Vilka grundläggande antaganden om jämställdhet förutsätts?
- Vilken vetenskapssyn förutsätter argumenteringen?
- Vad kan artikulering av en sådan hotbild, inklusive de grundläggande antagandena bakom den, få för implikationer?

Frågorna hjälper oss att göra en läsning som utmanar det förgivettagna och att undersöka hur det som kommer till uttryck i en specifik text också ingår i diskurser där individuella narrativ länkas samman med större berättelser. En av huvudpoängerna med analysen i den här artikeln är att visa hur flera diskurser som artikuleras tillsammans konstituerar ett visst sätt att se på till exempel jämställdhet (som ”normalt”) och samtidigt underordna andra synsätt. I dessa sammanhang använder vi begreppet artikulation som pekar på hur olika diskursiva element sätts i relation till varandra och länkas samman (Laclau och Mouffe 1985: 105). En diskurs kan betraktas som ett visst meningssammanhang som inte är på förhand givet, utan som skapas och reproduceras när mening artikuleras på ett visst sätt i tid och rum (Howarth 2000: 101). Detta innebär att det fenomen vi studerar – genusvetenskap som hot mot jämställdhet – behöver kontextualiseras. Vi kommer i det följande teckna några bilder av hur genusvetenskap sätts i relation till begreppet jämställdhet.

Kontemporära artikulationer av genusforskning och jämställdhet

Tidigare forskning som är relevant för denna artikel är sådan forskning som handlar om representationer av genusforskning och hur den satts i relation till begreppet jämställdhet. Sådana artikulationer rör sig in och ut ur de akademiska korridorerna då jämställdhetsbegreppet finns och uppträffas i många olika sammanhang. Här kommer vi att ta upp några bilder av jämställdhet som vi kan se idag som är viktiga

utifrån de teman som Rothstein berör i sin debattartikel.

Jämställdhet är ett omstritt begrepp, men har i officiella sammanhang ofta framställts som något typiskt svenskt. Jämställdhet har på så sätt blivit starkt kopplad till svenskhet och nationell identitet (de los Reyes, Molina och Mulinari 2002; Hellgren och Hobson 2008; Carbin 2010; Fahlgren 2013). I dessa sammanhang nämns ofta statens starka roll i det svenska jämställdhetsprojektet. Det talas om en statsfeminism (Mazur och McBride 2007; Borchorst och Siim 2008). Det finns numera även en omfattande diskussion i och utanför akademien som berör om det finns en typiskt *nordisk* statsfeminism och hur en sådan i så fall kan definieras och dekonstrueras (se till exempel von der Fehr et al 1998; Magnusson et al 2008; Dahl 2014). I den forskningslitteratur som behandlar jämställdhetspolitik görs det tydligt att relationen mellan genusforskning, feministiska rörelser och jämställdhet skiftat karaktär över tid och rum (Gemzöe 2002; Rönnblom 2002; Wottle och Blomberg 2011). Anti-feministiska och nationalistiska rörelser har under de senaste åren fört fram sin definition av jämställdhet (Lindeborg 2013). Detta stärker oss som genusvetare i övertygelsen att det är viktigt att det finns en fortlöpande kritik av vad begreppet jämställdhet fylls med för mening och vilka politiska syften det tillåts tjäna.

Forskning om jämställdhet har uppmärksammat att jämställdhetsbegreppets förknippande med statsfeminism också har gjort att dess betydelse fixerats på särskilda sätt. Dahl (2005) visar till exempel att

jämställdhetsbegreppet växt fram som ett heteronormativt begrepp. Många feminister är idag besvikna på jämställdhetspolitiken som misslyckats med att ifrågasätta diskriminering baserad på till exempel intersektioner av genus, klass, sexualitet och etnicitet (de los Reyes 2010) samtidigt som begreppet jämställdhet är erkänt som bärande på en feministisk potential (se till exempel Carbin och Rönnblom 2012). Det är en viktig uppgift för genusforskare att fortsätta problematisera dessa strukturer och inte lämna dem ifred eftersom detta ”tenderar att dölja att jämställdhet är ett politiskt fält som fylls med innehåll, olika innehåll, beroende på relationer mellan olika aktörer och kontext och där samhälleliga maktrelationer spelar en avgörande roll” (Rönnblom 2011: 36-37). I debattartikeln som vi i det följande kommer att analysera görs jämställdhet även till en del av ett forskningspolitiskt fält.

En diskursanalytisk läsning av en debattartikel

En sökning i Mediearkivet på orden ”Bo Rothstein” AND ”genus” genererar 31 träffar över en tidsperiod mellan 1996 och 2013 (uttag 2013-11-11) och sätter in den text vi analyserar i ett tidsmässigt sammanhang. Dessa träffar innehåller inte bara debattartiklar skrivna av Rothstein själv, utan också texter där han citeras i samband med begreppet genus. Argumentationen att det är fel av staten att ge anslag till genusforskning eftersom ”kvinno- och jämställdhetsforskningen i allmänhet [...] tagit ställning för ett särskilt teoretiskt perspektiv i denna, nämligen den så kallade genusteorin” (SvD 1996-10-19) inleds 1996 och återkommer därefter vid ett flertal tillfällen. Den text vi analyserar här bär därför inte på en argumentation som är unik för endast detta inlägg, snarare kan den ses som del i en upprepad argumentation som gång på gång givits utrymme i media. Däremot kan ett sådant argument ges olika betydelse beroende på kontext. I den följande analysen kommer vi först att återge huvuddragen i Rothsteins argumentation för att sedan gå närmare in på att identifiera och beskriva de tre diskurser som vi funnit bygger upp hans resonemang.

Ingressen till debattartikeln i Göteborgs-Posten den 12 april 2012 ger en kort sammanfattning av de argument som förs fram i texten:

De särskilda medel till genusforskning som finns i dag bör avskaffas. Dessa kan i stället reserveras för ökad satsning på forskning om jämställdhet där genusforskare får ansöka om forskningsanslag på lika villkor med forskare som arbetar från andra teoretiska perspektiv, skriver professor Bo Rothstein.

Ingressen gör oss uppmärksamma på att de ställningstaganden som görs i artikeln bygger på en särskild uppfattning om vad genusvetenskap är. I debattartikeln motiverar författaren ovanstående resonemang på följande sätt:

Eftersom man har som huvudidé att kön inte är något biologiskt bestämt utan något som är "socialt konstruerat" laborerar man numera med många olika sexuella och könsmässiga identiteter – jag tror det numera är närmare dussinet. Därmed blir naturligtvis idén om jämställdhet mellan kategorierna "män" och "kvinnor" närmast ett hinder eftersom jämställdhet i praktiken innebär att man ser efter hur många av dessa två "biologiska typer" som finns i och utanför olika maktpositioner. Sådan "biologisk kroppsräkning" vänder sig genusforskningen numera emot vilket därmed i realiteten innebär att man blivit irrelevant för de som anser att ökad jämställdhet är viktigt (Rothstein 2012).

I denna argumentation sätts de teoretiska föreställningarna om kön som biologi eller socialt konstruerat i ett polemiskt förhållande till varandra. Detta är även en artikulation som rangordnar: orden "biologiskt bestämt" sätts *inte* inom citationstecken i texten och därmed normaliseras biologi som något objektivt bestämt, medan "socialt konstruerat" omgärdas av citationstecken som därmed signalerar ett ifrågasättande av dess dignitet och giltighet. Att se på kön som något socialt konstruerat benämns senare i texten som "ett särskilt teoretiskt perspektiv", men likställs samtidigt nedan med "genusteorin". Utifrån detta byggs argumentet att det av princip är fel att "statsmakterna" ger särskilt stöd till en sådan vetenskap/teori. Det är även genom denna uppdelning som jämställdhetsbegreppet (som artikuleras med kön och biologisk könsskillnad) kan skiljas från genusvetenskap (som artikuleras med genus och social konstruktion). Skapandet av en sådan uppdelning legitimeras genom att framställas som ett sätt att stå upp för "forskningens autonomi".

Som varm anhängare av forskningens autonomi har jag inget att invända mot att forskare väljer att arbeta utifrån genusteorins premisser. Men det är något helt annat som nu skett att statsmakterna i praktiken tagit ställning för och starkt stött ett särskilt teoretiskt perspektiv på frågan om jämställdhet. Man kan jämföra detta med att staten skulle ta ställning för en särskild teori inom matematik, nationalekonomi eller statsvetenskap. Detta är vanskligt, inte minst för att teorier kommer och går (Rothstein 2012).

I ovanstående del av argumentet sätts olika vetenskapliga discipliner mot varandra. Matematik, nationalekonomi och statsvetenskap framställs underförstått som politiskt neutrala "normalvetenskaper" (eller mainstream science, se exempelvis Whelan 2001 och Pereira 2012) som kan innehålla olika teorier, medan genusvetenskapen beskrivs i termer av en ensidig konstruktionistisk *teori* av den typ som kan komma och gå, och som med en ironisk ton sägs laborera med ett dussintal

könsidentiteter. Det synsätt som skrivs fram i debattartikeln avfärdar därmed social konstruktionism som (normal)vetenskapligt paradigmet vilket skulle innefatta stora delar av samhällsvetenskap och humaniora idag. Samtidigt normaliseras ”frågan om jämställdhet” utifrån författarens position som något för givet taget som man sedan inom (normal)vetenskapen kan lägga olika teoretiska perspektiv på. Sammantaget visar detta att för att genusvetenskap ska kunna betraktas som ett hot mot jämställdhet så förutsätter det en rad förgivettagna antaganden som samtidigt framställs som om de beskrivs utifrån en neutral position.

I den fortsatta analysen kommer vi att gå närmare in på hur Rothsteins argument att genusvetenskapen kan ses som ett hot mot jämställdheten byggs upp med hjälp av tre diskurser: en kvantitativ och heteronormativ jämställdhetsdiskurs, en objektivistisk och reduktionistisk vetenskapsdiskurs, och en nyliberal marknadsekonomisk diskurs.

En kvantitativ och heteronormativ jämställdhetsdiskurs

Vi börjar med att undersöka vilka grundläggande antaganden om jämställdhetsbegreppet som Rothsteins resonemang förutsätter. Resonemanget inleds med att trots att staten i all välmening stöttat genusforskningen som ett led i att främja jämställdheten i landet så har dessa insatser slagit fel, då genusforskarna nu framstår som att de tar avstånd från detta nationella jämställdhetsprojekt.

Till många förvåning har emellertid dagens genusforskare i stor utsträckning kommit att ta avstånd från idén om ökad jämställdhet (Rothstein 2012).

I ovanstående citat framställs innebörden av ”ökad jämställdhet” som helt uppenbar, på förhand given, vilket avfärdar hela den debatt som problematiserat innebörderna i jämställdhetsbegreppet (se vidare nedan). Denna normaliserade innebörd tycks samtidigt representera en god moralisk ordning som ingen kan/kan vilja ifrågasätta – utom ”till många förvåning” dagens genusforskare. Om vi sätter denna skrivning i samband med den syn på kön som (objektivt) biologiskt som samtidigt privilegieras i texten så menar vi att argumentet tar stöd i en jämställdhetsdiskurs där innebörden i jämställdhet blir liktydig med att räkna hur många av kategorierna ”män” respektive ”kvinnor” som finns i och utanför olika maktpositioner.

Därmed blir naturligtvis idén om jämställdhet mellan kategorierna ”män” och ”kvinnor” närmaste ett hinder eftersom jämställdhet i praktiken innebär att man ser efter hur många av dessa ”biologiska typer” som finns i och utanför olika maktpositioner (Rothstein 2012).

Här framkallas en tankefigur som bygger på antagandet att det är jämställt när det finns lika många av varje typ i ett visst sammanhang. Detta är en vanligt förekommande tankefigur i politiken såväl som i

Liksom i Rothsteins text har begreppet jämställdhet i den offentliga debatten ofta kommit att handla om "kvinnor" och "män", eller kanske främst om kvinnor som problem.

vetenskapssamhället och som kan resultera i att jämställdhet framför allt betraktas som något som *är* istället för något som *görs* (Rönblom 2011: 37). I debattartikeln sägs "genusforskningen" vända sig emot denna "biologiska kroppsräkning" och kan därmed beskrivas som irrelevant för de som tycker att ökad jämställdhet är viktig (en grupp som de representerar för statsmakten som har att besluta om forskningsmedel och som artikeln vänder sig till antas ingå i). Utifrån denna normaliserade innebörd av jämställdhetsbegreppet byggs argumentet att genusforskningen kommit att "motverka strävanden mot ökad jämställdhet". Eftersom genusforskningen på lång sikt uppges vilja upphäva begreppen "man" och "kvinna" beskrivs genusforskarnas mål som ett ifrågasättande av jämställdhet helt och hållet. Genusforskningens problematiseringar av dessa kategorier kan därmed med en sådan argumentation framställas som ett hot mot jämställdhet i dess normaliserade

innebörd. Skillnader mellan könen man och kvinna naturaliseras (det är så det är) och normaliseras (det är så det ska vara). Målet med jämställdhet blir då att uppnå en slags balans där det är lika många av båda "sorter". En sådan syn på jämställdhet bygger på en tvåkönsmodell där heterosexualitet samtidigt betraktas som det normala sättet att skapa relationer. Dahl skriver att "[j]ämställdhet är den senmoderna svenska sagan om det ursprungliga paret – mannen och kvinnan. En berättelse om hur män och kvinnor lever och arbetar tillsammans och bildar kärnfamiljer" (2005: 49) och som i detta sammanhang gärna klingar i samma ackord som en normaliserad idé om kvantitativ jämställdhet.

Liksom i Rothsteins text har begreppet jämställdhet i den offentliga debatten ofta kommit att handla om "kvinnor" och "män", eller kanske främst om kvinnor som problem. Det kan vara ett problem att där finns *för få* kvinnor eller för få kvinnor av rätt sort (se Wahl 2012). I andra sammanhang är kvinnor ett problem för att de är för *många* i organisationer inom exempelvis offentlig sektor som då uppges lida brist på män (se till exempel Fahlgren 2013). Det som döljs och tystas i resonemanget är att i en numerär "balans" kan maktstrukturer fortfarande verka och (re)producera könsprivilegier och förtryck av olika slag, något som gör ett sådant förenklat jämställdhetsbegrepp problematiskt (Fahlgren 2013). Utifrån ett sådant perspektiv skulle den definition av jämställdhet som Rothstein förutsätter i sin artikel ingå i en dominerande berättelse om svensk jämställdhet, en jämställdhetsdiskurs.

Men vad förutsätter Rothsteins argumentation för grundläggande antaganden om vad han kallar forskning och den ”genusteori” som han menar att ”genusvetenskapen” utgår ifrån?

En objektivistisk och reduktionistisk vetenskapsdiskurs

”Jämställdhet” och/eller ”jämställdhetsperspektiv” som tar sin utgångspunkt i skillnader mellan könen framställs i debattartikeln som något som står i polemik mot vad som benämns som ”genusteorins premisser”:

Tanken att skillnader mellan könen skall ses som ”sociala konstruktioner” kan säkert ha fog för sig, men det kan också teorier som bygger på psykologiska, biologiska, ekonomiska och många andra idéer. Det är naturligtvis bisarrt att vi har en statlig myndighet som inom ett forskningsområde tar ställning för just en särskild teori (Rothstein 2012).

De grundläggande sakfelen i Rothsteins inlägg som bland annat förekommer i ovanstående stycke har som sagt påpekats av Alnebratt och Rönnblom (2012). Vi vill dock rikta uppmärksamheten mot hur genusbegreppet här diskursivt frikopplas från (det normaliserade) jämställdhetsbegreppet och hur detta möjliggör resonemanget i Rothsteins artikel. Att inte artikulera dessa tillsammans är det som utgör förutsättningen för att kunna sätta dem i polemiskt förhållande till varandra. Genusforskningen kan därmed pekats ut som ”en särskild teori” som innebär att ”skillnader mellan könen ses som ”sociala konstruktioner”, och kan därmed ges en epistemisk status som mindre trovärdig och relevant som vetenskap. Den förment neutrala författarrösten bygger på en normaliserad, men samtidigt dold, bild av vad som anses vanlig men samtidigt värderad, ”normal” vetenskap. Diskurser är aldrig oskyldiga, värderingar smyger sig alltid in (jämför Fahlgren och Johansson 2010), och maktrelationer som osynliggörs legitimeras genom detta osynliggörande (Rächtzel 2007). Samtidigt lyfts också ett till synes neutralt, objektivistiskt jämställdhetsbegrepp frikopplat från genusbegreppet men sammankopplat med normalvetenskapen fram. I sammanhanget framstår det som att kvantitativa metoder och statistik inte hör ihop med genusvetenskap. Forskning om jämställdhet (normaliserat som numerärer av ”biologiska typer”) kan då framställas som relevant, till och med ”lovvärt”, men som något som görs bättre av icke-genusforskare. Med ett sådant sätt att beskriva forskningens epistemologiska status dras därmed en gräns mellan bra akademisk forskning och genusforskning (jämför Pereira 2012). I och genom detta kan genusforskarna konstitueras som en särskild, enhetlig grupp, i relation till denna teori och till vad som betraktas som normalvetenskap. Detta retoriska grepp är inte ovanligt i liknande berättelser (se Whelan 2001). Det är till exempel vanligt att ”feminister” ses som en enhetlig grupp i samhällsdebatt och forskarsamhälle. På så sätt osynliggörs

de mångfacetterade och komplexa diskussioner som förs inom feministiska och genusvetenskapliga forskningssammanhang (se till exempel Lykke 2009 och Gemzöe 2010). I förlängningen kan på så sätt också genusforskningens potential att politisera begreppen kön, genus och jämställdhet oskadliggöras, vilket vi återkommer till nedan. I det här exemplet konstitueras genusforskningen och forskarna som ”de andra”, och kan i och genom detta framställas som ett hot mot ökad jämställdhet.

Även om Rothstein i sin artikel genom sin implicita positionering i normalvetenskapen vill framstå som neutral och opartisk för att därigenom kunna ifrågasätta statlig styrning av forskningsresurser för jämställdhetsforskning till en ideologiskt styrd genusvetenskap, bygger argumentationen tydligt på ideologiska grunder. Wottle och Blomberg (2011) påpekar att jämställdhetsbegreppet redan under 1990-talet vridits mot en individualiserad agenda där jämställdhet blivit till något som var och en sköter med minimal inblandning av staten. Här kan Rothsteins debattinlägg placeras in i en kanon av debattörer som anklagat feministiska politiska ledare och akademiska forskare för att ”kompromettera både vetenskapens och politikens etiska regler i syfte att upprätta en feministisk dagordning” (Wottle och Blomberg 2011: 105). Detta innebär sedermera en löskoppling av jämställdhetsbegreppet från feminism och feministisk kritik.

Formuleringen av genusvetenskap som ett hot mot jämställdhet bygger således på normaliseringen av en kvantitativ och heteronormativ syn på jämställdhet, samt en reduktionistisk syn på genusvetenskaplig

forskning som utanför normalvetenskapen. Vad kan formuleringen av en sådan hotbild ha för implikationer?

En nyliberal marknadiskurs

Rothstein tar alltså inte avstånd från jämställdhetsbegreppet i sig, men däremot från en definition av jämställdhet som tar sin utgångspunkt i feministisk kritik av maktordningar i och utanför akademien. De jämställdhetssatsningar som förespråkas i stället för medel till genusforskningen, är ”krav på jämställdhetsrevisioner av större forskningsprojekt” i syfte att ”åstadkomma en jämställd besättning av sina projekt” (Rothstein 2012). Sådana krav grundas i föreställningar om vad som (självklart) är effektivt, och det möjliga och oproblematiska i att ange vilka lösningar som är de ”rätta” (jämför Davies et al 2005). Här tar inlägget stöd i en nyliberal marknadiskurs. Nyliberalismen, menar Larner (2000) kan diskuteras utifrån tre olika dimensioner; som politik, som ideologi och som styrningsmentalitet med fokus på produktivitet, marknadsanpassning, kostnadskalkylering, utvärderingar och mätningar. I den idag dominerande nyliberala diskursen framställs därmed styrning genom revision, utvärdering och ekonomisk redovisning som något centralt och samtidigt oundvikligt. Revisionskulturen är idag så förhärskande och integrerad i forskningspolitik och i akademien så också denna framstår som normaliserad utan möjlighet att ifrågasättas (Davies et al 2005; Griffin et al 2013). I det sammanhanget framstår jämställdhet som något som enkelt går att lösa med byråkratiska

eller tekniska medel, till exempel genom ”jämställdhetsrevisioner” och en ”jämställd besättning”. Betoningen på mätbarhet rimmar väl med en positivistisk vetenskapssyn, och går samtidigt hand i hand med en individualisering som bortser från strukturella maktrelationer. Genom att på detta sätt framställa en i grunden politiskt konfliktfylld fråga som jämställdhet mellan könen som något som enkelt kan lösas administrativt, döljs frågor som genusforskarens problematisering av jämställdhetsbegreppet och dess användning försökt synliggöra. En sådan avpolitiserad av jämställdheten begränsar möjligheten att tänka i termer av strukturella maktrelationer, olika intressen och motstånd (Davis et al 2005; Carbin och Rönnblom 2012: 81).

Ett jämnare antal kvinnor och män i organisationer som exempelvis akademien är självklart inte något som strider mot jämställdhetsbegreppet, snarare kan det ses som en grundförutsättning för jämställdhet. Det ses som en nödvändig förutsättning att *vara där*, närvaron spelar roll, det har exempelvis Kanters organisationsforskning visat (1993). Samtidigt osynliggörs här en omfattande forskning som under senare år visat att det alls inte är en *tillräcklig* förutsättning med ”en jämn besättning”, utan att fokus behöver förskjutas från att räkna antal av vissa kategorier till en förståelse av mönster av maktobalans och motstånd. Akademiens kultur och normer har visat sig inte alls vara (köns)neutrala på de sätt som föreställningar om meritokrati och (objektiva) kvalitetsbedömningar gjort gällande (se bland annat Jordansson 2003; Wold och Chrapkowska 2004; Husu 2005; Lindgren et al 2010; SOU 2011:1). Tvärtom har tesen om den så kallade patriarkala järnlagen visat hur mansdominansen ständigt tenderar att reproduceras inom akademien (Dahlerup 2010).

Att allt inte handlar om enkla räkneoperationer osynliggörs således av det jämställdhetsbegrepp som normaliseras i Rothsteins text, och som här samverkar med en nyliberal marknadiskurs som i sin tur osynliggör behovet av att kritiskt reflektera över samtiden och dess maktordningar. Utvärderingskulturen i akademien kan således spela sådana förgivettaganden i händerna (jämför Dahlstedt och Tesfahuney 2012). Men i det sammanhang där genusvetenskap placeras i Rothsteins debattartikel kan vi även notera att genusvetenskap inte bara anses vara ett hot mot jämställdhet utan också att stödet till den kan ses som ett hot mot ”forskarsamhället” och den akademiska friheten.

Som varm anhängare av forskningens autonomi har jag inget att invända mot att forskare väljer att arbeta utifrån genusteorins premisser [...] Statsmakterna har inom vissa gränser rätt att bestämma vilka problemområden som skall erhålla finansiering men frågor om val av teorier och metoder skall enbart vara en angelägenhet för forskarsamhället (Rothstein 2012).

Här framställer sig debattören som någon som värnar en av forskningens grundläggande värderingar, dess autonomi och frihet. Samtidigt tillskriver debattören sig en position som anhängare av en underförstådd god moralisk ordning. Utifrån denna position kan "de andra", här genusforskarna, framställas som tvivelaktiga. Ett sådant fingerpekande skapar känslor hos de utpekade av att vara felaktigt anklagade och därmed i behov av att försvara sig. De anklagade har (alltid) en annan berättelse att berätta, utifrån såväl fakta som känslor. En fara med skuldbeläggande är att de som utgör publik/läsare i sammanhanget, exempelvis i detta fall politiker med makt att besluta om genusforskningens finansiella stöd, men också forskarsamhället i stort, lätt anklagas för att inte inse faran i det som händer, eller att de själva är besmittade av samma onda (Williams 2003: 437). Sammantaget stärker detta den normaliserande effekten, och bidrar till att privilegiera en diskurs som därmed kan begränsa och kontrollera i stället för att i kritisk vetenskaplig anda öppna för samtal, problematisera och se komplexiteter.

Vi menar att texter som den vi granskat här försvårar och mystifierar diskussioner om genus och jämställdhet eftersom en sådan normalisering av jämställdhetsbegreppet osynliggör andra möjliga synsätt (se till exempel Stratigaki 2005; Magnusson et al 2008; Thun 2012; Bygnes 2012). Den osynliggör att genusforskning görs genom en mängd olika sätt att se på världen och på kunskapsproduktion, det vill säga olika ontologiska och epistemologiska utgångspunkter (se Lykke 2009). Denna kunskap

tycks ofta precis som här försvinna i ett svart hål av okunskap, ointresse eller ovilja (Wahl 2012).

Ambivalens och öppningar för andra berättelser

Vi har i den här analysen visat att den argumentation som förs fram i debattartikeln bygger på en viss jämställdhetsdiskurs som samtidigt normaliseras som universell och som artikuleras inom en objektivistisk och reduktionistisk vetenskapsdiskurs samt en nyliberal diskurs. Wottle och Blomberg (2011) diskuterar hur nyliberalismen har förenats och kombinerats med jämställdhetspolitiken och därigenom förändrat feministiska landskap. Det har till exempel inneburit möjligheter för kvinnor att hävda personlig självständighet i den individualistiska diskurs som allt mer kommit att prägla samhällsdebatten i Sverige och stora delar av västvärlden (Wottle och Blomberg 2011: 102 med referens till Larner 2000), men det har samtidigt skett inom en rådande patriarkal samhällsordning. I denna tid möjliggör detta således resonemanget att genusvetenskapen utgör ett hot mot jämställdheten.

Argumentationen i den analyserade artikeln görs från en specifik position; det som framförs i texten är *ett* särskilt perspektiv som samtidigt framställs som uppenbart och sant, det enda möjliga. Williams (2003) kallar detta positionerande för att praktisera ett tunnelseende som skapar mer av polarisering än dialog. En sådan position kan fungera som en sköld mot oönskade sanningar och emotioner och skapa kontroll- och styrmöjligheter, men stänger samtidigt

möjligheten att möta olikheter och skillnader som kan öppna för en annan kunskap. För samtidigt fortlever begreppet jämställdhet också med helt andra innebörder där olika intressen kan ställas mot varandra, och som handlar om lika medborgerliga rättigheter och skyldigheter, om mänsklig värdighet, rättvisa och lika villkor, och där man kan påtala diskriminering och förespråka kollektiv mobilisering (Carbin och Rönnblom 2012).

Vi har diskuterat hur heteronormativa föreställningar är grundläggande för den syn på jämställdhet som normaliseras i debattartikeln, vilket i sin tur innebär att när genusvetenskap formuleras som ett hot mot jämställdhet så blir det också ett hot mot heteronormativitet. När den könsdualistiska och heteronormativa ordningen anses vara under hot idag i Sverige kan det å ena sidan betraktas som en bekräftelse på dess fortsatta starka ställning, men å andra sidan kanske ses som en bekräftelse på att feministisk kritik institutionaliserats och utgör en starkare röst i samhället. Genusvetenskap har till exempel etablerats på de flesta svenska universitet och högskolor (Liinason 2011), på vissa universitet ses det som ett prioriterat forskningsområde (till exempel Umeå universitet), och behovet av genusperspektiv i forskning är idag svårt att öppna ifrågasätta. Men inkluderingen av genusvetenskap har gjorts genom en pluralism, eller kanske tolerans, som inte bara öppnar för *rätten att välja* forskningsinriktning – utan också *rätten att välja bort* de ”perspektiv” man inte vill ha (och genusvetenskapliga eller feministiska inriktningar tycks i det fallet alltid

betraktas som ”perspektiv”). Vad som ska betraktas som ”sant” eller riktigt tycks på så sätt reduceras till en fråga om fria val. Den grundläggande vetenskapskritik som

När den könsdualistiska och heteronormativa ordningen anses vara under hot idag i Sverige kan det å ena sidan betraktas som en bekräftelse på dess fortsatta starka ställning.

genusforskning och feministisk forskning bygger på kan då samtidigt desarmeras (Fahlgren och Johansson 2010; Fahlgren och Sawyer 2011).

I vår analys av Rothsteins debattinlägg har vi visat just hur vissa aspekter av att studera jämställdhet artikuleras som relevanta för ”forskningens autonomi” medan kritiska förhållningssätt som genusforskning bidrar med anses partiska och därmed vetenskapligt diskvalificerade. En sådan artikulation av jämställdhets- och genusbegreppen kan betraktas som ett sätt att söndra för att sedan härska över tolkningsföreträdet av vad jämställdhet såväl som vetenskaplighet kan vara. Pereira påpekar att denna separation mellan accepterat/bra respektive förkastat/dåligt feministiskt akademiskt arbete bekymrat feministiska akademiker världen runt åtminstone sedan tidigt 1980-tal (Pereira 2012: 284). Granskandet av sådan ”adversative interweaving of recognition and dismissal” av feministiskt vetenskapande måste vara ett fortsatt kontinuerligt arbete (Pereira 2012: 298).

Vi har på senare tid bevittnat flera händelser där genusvetenskapens framtid snarare kommit att handla om (hot om) nedmontering av tidigare gjorda särskilda satsningar och institutioner i Norden. Det gäller exempelvis Åbo akademi i Finland, genusforskningsprogrammet i Norge, samt det genusvetenskapliga programmet i Malmö och Nationella sekretariatet för genusforskning i Sverige har ifrågasatts. De nya argumenten tycks ofta vara att genusforskningen varit så framgångsrik i sin integrering att det inte längre finns något behov av specifika satsningar (Alnebratt 2013). Att genusvetenskap som disciplin getts en plats i akademien har så blivit till en ambivalent erfarenhet. Denna nedmonteringsberättelse har nu under lång tid tagit plats i debatten, och den artikel vi analyserat kan ses som en del i den. Detta ser vi som ett hot, inte bara mot genusforskningen och dess framtid som specifikt kunskapsområde, utan också mot möjligheterna till ett fortsatt jämställdhetsarbete, inte minst när vi samtidigt kan se hur uttalat antifeministiska rörelser plockar upp jämställdhetsbegreppet och säger sig värna jämställdhet.

När den tunnelperspektiverade sanningen diskursivt legitimeras genom att normaliseras som uppenbar, allmängiltig och traditionell framstår det samtidigt som att den fingerpekande ”bara” reproducerar en ”normal” ståndpunkt. En sådan positionering är lätt förförande, men samtidigt farlig menar Williams (2003: 429) i det att den undandrar sig kritisk granskning samtidigt som den ges/tar sig rätten att döma. Samtidigt, menar Williams, är den som pekar finger beroende av en publik som

delar dennes bedömning och värdering. En publik som appelleras till i den granskade texten till exempel genom passusen: ”till mångas förvåning”.

Lindeborg (2013) har undersökt de debatter som förs inom en framväxande ”feminismkritisk jämställdhetsrörelse” som för fram argumentet att ”jämställdhetspolitiken inte bygger på kunskap då den bygger på den ideologiskt präglade genusvetenskapen” (2013: 77). Om jämställdhet dessutom blivit så starkt förknippat med nationell identitet som tidigare forskning visat, skulle detta i så fall innebära att hen som bråkar med jämställdhetsbegreppet och inte accepterar det som givet samtidigt bråkar – inte bara med heteronormen – utan med nationell identitet och nationalism i den nordiska kontexten. Forskningen om vad denna utveckling kan innebära i en svensk kontext är fortfarande knapphändig. Men vi kan se hur den normaliserade jämställdhetsdiskurs som ges företräde i texten vi analyserat här, och den utbredda antifeminismen med högerextrem draghjälp som florerar idag kan (medvetet och omedvetet) vävas samman och ta stöd i varandra. I sådana sammanhang ser vi feminism som en nödvändig resurs i samhällsdebatten. Peggy Phelan (i Jönsson och Rådström 2013) menar att feminism gör ambivalensen till ett nödvändigt sätt att se på världen, och menar att i en värld fylld av fundamentalism kan förmågan till ambivalens bli revolutionär. Exempelvis ambivalensen i att samtidigt kartlägga ojämställdheter mellan kvinnor och män och ifrågasätta indelningen i de två kategorierna. Ambivalens kan tyckas vara en oförmåga att välja eller inta en

ståndpunkt, skriver Jönsson och Rådström (2013: 138), och i vissa avseenden och kontexter är den också det, men den kan också öppna för en väg som förhoppningsvis räddar oss från att själva bli fingerpekare. Feminismen som projekt och som grund för genusvetenskaplig forskning handlar mera om ett ständigt utmanade av normer och strukturer som bidrar till ojämlikheter och orättvisor, och om att visa hur olika intressen kan ställas mot varandra i ambivalenta och mångfacetterade mönster. Jämställdhet blir då inte en fråga enbart om att räkna på förhand givna kategorier – även om detta också har sin plats i kartläggning av ojämställdheter. Liksom Carbin och Rönnblom (2012) manar vi till att behandla jämställdhet som ett politiskt begrepp som är i ständig rörelse i tid och rum och som ingår i en alltid konfliktfylld politisk argumentation. Ett sätt är att synliggöra och ifrågasätta normaliseringen av begreppet jämställdhet så som det byggs upp av politiska diskurser som alltjämt styr hur jämställdhet såväl som genusvetenskap kan artikuleras och värderas.

Referenser

- Alnebratt, Kerstin (2013) "Academic feminism at corporatized universities in Europe", Panel på The AtGender Conference, Göteborg, 26-28 april 2013.
- Alnebratt, Kerstin och Rönnblom, Malin (2012) "Genusforskningen för jämställdhet och bredd", *Göteborgsposten* 20 april 2012.
- Borchorst, Anette och Siim, Birte (2008) "Woman-Friendly Policies and State Feminism", *Feminist Theory* 9(2): 207-224.
- Bygnes, Susanne (2012) "Gender-Equality as Boundry: 'Gender-Nation Frames' in Norwegian EU Campaign Organizations", *European Journal of Women's Studies* 19(1): 7-22.
- Carbin, Maria (2010) *Mellan tystnad och tal: Flickor och hedersvåld i svensk offentlig politik*. Stockholm: Statsvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet.
- Carbin, Maria och Rönnblom, Malin (2012) "Jämställdhet i akademien: En avpolitiserad politik?", *Tidskrift för Genusvetenskap* (1-2): 75-94.
- Dahl, Ulrika (2005) "Scener ur ett äktenskap: Jämställdhet och heteronormativitet", Kulick, Don (red) *Queersverige*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Dahl, Ulrika (2014) *Skamgrepp: Femme-inistiska essäer*. Stockholm: Leopard förlag.
- Dahlstedt, Magnus och Tesfahuney, Mekonnen (2012) "Tillspetsade spekulationer", *Tidskrift för genusvetenskap* (1-2): 14-22.
- Davies, Bronwyn, Brown, Jenny, Gannon, Susanne, Honan, Eileen och Somerville, Margaret (2005) "Embodied Women at Work in Neo-Liberal Times and Places", *Gender, Work & Organization* 12(4): 343-362.
- Dahlerup, Drude (2010) *Jämställdhet i akademien – en forskningsöversikt*. Rapport 2010:1. Stockholm: Delegationen för jämställdhet i högskolan.
- Daudi, Philippe (1990) "Con-versing in Management's Public Place", *Scandinavian Journal of Management* 6(4): 285-307.

- de los Reyes, Paulina (red) (2010) *Vad hände med jämställdheten? Nedslag i jämställdhetens synfält*. Uppsala: Uppsala universitet.
- de los Reyes, Paulina, Molina, Irene och Mulinari, Diana (2002) *Maktens (o)lika förklädnader: kön, klass och etnicitet i det postkoloniala Sverige*. Stockholm: Bokförlaget Atlas.
- Fahlgren, Siv (1999) *Det sociala livets drama och dess manus. Diskursanalys, kön och sociala avvikelser*. Umeå: Umeå universitet.
- Fahlgren, Siv (2009) "Discourse Analysis of a Childcare Drama - or the Interfaces Between Paradoxical Discourses of Time in the Context of Social Work", *Time & Society* 18(2-3): 208-230.
- Fahlgren, Siv (2013) "The Paradox of a Gender-Balanced Workforce: The Discursive Construction of Gender Among Swedish Social Workers", *Affilia* 28(1): 19-31.
- Fahlgren, Siv och Johansson, Anders (2010) "Reading Normalised Knowledge Production from a Feminist Perspective: A Case Study", *The IARTEM eJournal* 3(1): 25-45.
- Fahlgren, Siv, Johansson, Anders, och Mulinari, Diana (red) (2011) *Normalization and "Outsiderhood": Feminist Readings of a Neoliberal Welfare State*. Shajah: Bentham eBooks.
- Fahlgren, Siv och Sawyer, Lena (2011) "The Power of Positioning: On the Normalisation of Gender, Race/Ethnicity, Nation and Class Positions in a Swedish Social Work Textbook", *Gender and Education* 23(5): 535-548.
- Foucault, Michel (1990) *The History of Sexuality. Vol. 1. The Will to Knowledge*. Harmondsworth: Penguin.
- Gemzöe, Lena (2002) *Feminism*. Stockholm: Bilda Förlag.
- Gemzöe, Lena (2010) *Kollegiala bedömningar av vetenskaplig kvalitet - en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådets rapportserie 4: 2010. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Griffin, Gabriele, Bränström-Öhman, Annelie och Kalman, Hildur (red) (2013) *The Emotional Politics of Research Collaboration*. New York och London: Routledge.
- Hacking, Ian (1990) *The Taming of Chance*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hearn, Jeff (1998) "Theorizing Men and Men's Theorizing: Men's Discursive Practices in Theorizing Men", *Theory and Society* 27(6): 781-816.
- Hellgren, Zenia, och Hobson, Barbara (2008) "Cultural Dialogues in the Good Society: The Case of Honour Killings in Sweden", *Ethnicities* 8(3): 385-404.
- Howarth, David (2000) *Discourse*. London: Verso.
- Husu, Liisa (2005) *Dold könsdiskriminering på akademiska arenor: osynligt, synligt, subtiilt*. Stockholm: Högskoleverkets rapport 2005: 41.
- Jordansson, Birgitta (2003) *Genusprofessorerna - skildring av en process*. Göteborg: Nationella sekretariatet för genusforskning, rapport 01/03.
- Jönsson, Maria och Rådström, Anna (2013) "Experiences of Research Collaboration in 'Solist' Disciplines: On the Importance of not Knowing and Learning From Affects of Shame, Ambivalence, and Insecurity", Griffin, Gabriele, Bränström-Öhman, Annelie och Kalman, Hildur (red) *The Emotional Politics of Research Collaboration*. London: Routledge.
- Kanter, Rosabeth Moss (1993) *Men and Women of the Corporation*. Andra upplagan. New York: BasicBooks.
- Laclau, Ernesto och Mouffe, Chantal (1985) *Hegemony and Socialist Strategy*. London: Verso.
- Larner, Wendy (2000) "Neo-liberalism: Policy, Ideology, Governmentality", *Studies in Political Economy* 63(2000): 5-25.

- Liinason, Mia (2011) *Feminsm and the Academy. Exploring the Politics of Institutionalization in Gender Studies in Sweden*. Lund: Lunds universitet.
- Lindeborg, Anna (2013) *Om den ofeministiska jämställdheten och den ojämsställda feminismen*. Masteruppsats i genusvetenskap. Göteborg: Institutionen för kulturvetenskaper.
- Lindgren, Gerd, Jansson, Ulrika, Jonsson, Annika och Mattsson, Tina (2010) *Nördar, nomader och duktiga flickor – kön och jämställdhet i excellenta miljöer*. Rapport 2010:5. Stockholm: Delegationen för jämställdhet i högskolan.
- Lykke, Nina (2009) *Genusforskning – en guide till feministisk teori, metodologi och skrift*. Stockholm: Liber.
- Magnusson, Eva, Rönnblom, Malin och Silius, Harriet (red) (2008) *Critical Studies of Gender Equalities: Nordic Dislocations, Dilemmas and Contradictions*. Göteborg: Makadam.
- Mazur, Amy G. och McBride, Dorothy E. (2007) "State Feminism from the 1980s: From Loose Notion to Operationalized Concept", *Politics and Gender* 3(4): 501-513.
- Pease, Bob (2012) "The Politics of Gendered Emotions: Disrupting Men's Emotional Investment in Privilege", *Australian Journal of Social Issues* 47: 125-42.
- Pereira, Maria do Mar (2012) "'Feminist Theory is Proper Knowledge, But...': The Status of Feminist Scholarship in the Academy", *Feminist Theory* 13(3): 283-303.
- Rothstein, Bo (2012) "Fel av staten att stötta genusforskningen", *Göteborgs-Posten* 4 april 2012.
- Rothstein, Bo, Engström, Guje och Björnsson, Anders (1996) "Genusteori och kalla fakta", *Svenska Dagbladet* 19 oktober 1996.
- Räthzel, Nora (2007) "Kön och rasism i diskurser", Sandell, Kerstin och Mulinari, Diana (red) *Feministiska interventioner*. Stockholm: Atlas Akademi.
- Rönnblom, Malin (2002) *Ett eget rum?* Umeå: Umeå universitet.
- Rönnblom, Malin (2011) "Vad är problemet? Konstruktioner av jämställdhet i svensk politik", *Tidskrift för genusvetenskap* 2011(2-3): 33-55.
- Sandell, Kerstin (2001) *Att (åter)skapa "det normala". Bröstoperationer och brännskador i plastikkirurgisk praktik*. Lund: Arkiv förlag.
- SOU (2011):1 *Svart på vitt – om jämställdhet i akademien*. Betänkande av Delegationen för jämställdhet i högskolan. Stockholm: Delegationen för jämställdhet i högskolan.
- Stratigaki, Maria (2005) "Gender mainstreaming vs Positive Action: An Ongoing Conflict in the EU Gender Equality Policy", *European Journal of Women's Studies* 12(2): 165-186.
- Thun, Cecilia (2012) "Norwegian Women got Gender Equality Through Their Mothers' milk, but Anti-Racism is Another Story: An Analysis of Power and Resistance in Norwegian Feminist Discourse", *Nordic Journal of Feminist and Gender Research* 20(1): 37-56.
- Von der Fehr, Trude, Jónasdóttir, Anna och Rosenbeck, Bente (red) (1998) *Is There a Nordic feminism? Nordic Feminist Thought on Culture and Society*. London: Routledge.
- Wahl, Anna (2012) "Frispel: Kritisk, meriterad och tillfreds?", *Tidskrift för genusvetenskap* (1-2): 68-74.
- Whelan, Emma (2001) "Politics by Other Means: Feminism and Mainstream Science Studies", *The Canadian Journal of Sociology* 26(4): 535-581.
- Williams, Garrath (2003) "Blame and Responsibility", *Ethical Theory and Moral Practice* 6(4): 427-445.
- Wold, Agnes och Chrapkowska, Cecilia (2004) "Vi män har tusen knep att hindra en kvinna att komma fram", Fridh-Haneson, Britt Marie och Haglund, Ingegerd (red)

Förbjuden frukt på kunskapens träd. Kvinnliga akademiker under 100 år. Stockholm: Atlantis.

Wottle, Martin och Blomberg, Eva (2011) "Feminism och jämställdhet i en nyliberal kontext 1990-2010", *Tidskrift för Genusvetenskap* (2-3): 97-115.

Nyckelord

Antifeminism, debattartikel, diskursanalys, genusvetenskap, heteronormativ, jämställdhet, nyliberal marknadssdiskurs, vetenskapsteori.

Siv Fahlgren

Mittuniversitetet
Samhällsvetenskapliga avdelningen
851 70 Sundsvall

Angelika Sjöstedt Landén

Mittuniversitetet
Samhällsvetenskapliga avdelningen
831 25 Östersund
E-post: angelika.sjostedt-landen@miun.se